

Deprem Bölgesinde Oluşan Atıkların Yönetimi: Atık Envanteri, Atık Karakterizasyonu ve Atık Yönetim Uygulamaları

Prof. Dr. Azize Ayol

Dokuz Eylül Üniversitesi

Dünya üzerinde yaşanan doğal afetlerin insan sağlığı ve çevre üzerinde oluşturduğu olumsuz etkiler her geçen gün farklı boyutlarda karşımıza çıkmaktadır. Özellikle deprem felaketleri sonrasında günümüzün modern şehirlerinde çok katlı ve geniş alanlara yayılmış bina sayıları nedeniyle nüfus yoğunluğunun fazla olması, oluşan evsel nitelikli atıkların yanı sıra, yıkılan binalardan kaynaklanan hafriyat atıkları, tıbbi atıklar gibi her biri ayrı ayrı değerlendirilmek durumunda olan atıkların çevre ve insan sağlığı açısından uygun yöntemlerle işlenmesi ve bertaraf edilmesi gerekmektedir. Bu atıkların uygun yöntemlerle ve kısa sürede toplanmaması, işlenmemesi ve bertaraf edilmemesi halinde; patojenik kaynaklı salgın hastalıkların ortaya çıkması, bölgede hastalık taşıyıcı böcek ve sineklerin yaygınlaşması, su kaynaklarına bu atıkların karışması sonucunda yeraltı ve yüzeysel su kaynaklarında oluşabilecek kirlilik ve hava yoluyla taşınabilecek sağlık riski oluşturabilecek durumların ortaya çıkması muhtemeldir. Bunun önlenmesi için acil durum müdahale planlarında atık yönetimi hususunun ayrı ele alınması gerekmektedir.

Önerilen projede, 6 Şubat 2023 tarihinde 11 ilimizi etkileyen depremin insan ve çevre sağlığına olan olumsuz etkilerini asgari düzeye indirebilmek için bir atık yönetim planının oluşturulması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, bölgede pilot olarak seçilecek Adana ve Gaziantep illerinde aşağıdaki faaliyetlerin yapılması planlanmaktadır:

- deprem sebebiyle oluşan atıkların envanterinin belirlenmesi,
- farklı atık türlerine (hafriyat, evsel, tıbbi, endüstriyel vb.) göre karakterizasyon çalışmalarının yapılması,
- mevcut atık depolama sahalarının durumunun belirlenmesi ve yeni önerilebilecek sahaların yer seçimine yönelik değerlendirmelerin yapılması,
- tıbbi atıkların yönetimine yönelik mevcut sterilizasyon uygulamalarının değerlendirilmesi ve sahaya en hızlı sürede uygulanabilecek yöntemlerin tespit edilmesi,
- endüstriyel sahaların incelenmesi ve bu sahalarda oluşan atıkların yönetimine ilişkin değerlendirmelerin yapılması.

Tüm bu faaliyetler neticesinde toplanacak verinin değerlendirilerek, seçilen deprem bölgesinde atık yönetimine ilişkin rehber doküman niteliğinde bir yol haritasının oluşturulması projenin ana amacını oluşturmaktadır.